

Vyučovacia hodina 1				
Dátum:	Deň:	Trieda:	Časové obdobie:	Počet žiakov:
Úroveň schopností:		Trvanie lekcie: 1 vyučovacia hodina		
<p>Názov vyučovacej hodiny:</p> <p style="text-align: center;">Vzdorujeme extrémizmu – Sloboda prejavu (pravidlá)</p> <p style="text-align: center;">PhDr. Maroš Dvorský</p>				
<p>Vzdelávacie výsledky/Ciele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjadriť vlastnými slovami, že všetky deti majú rovnaké právo vyjadriť svoj názor a byť vypočuté; ➤ vypočúť si názory všetkých spolužiakov v diskusii ➤ sformulovať význam rešpektovania práv a povinností <p>Na konci tejto hodiny by žiaci mali byť schopní:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uvedomiť si význam slobodného prejavu vlastného názoru pre každého človeka bez výnimky ➤ uviesť atribúty korektnej diskusie ➤ vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede ➤ vymenovať 5 práv dieťaťa 				

Kľúčové slová: sloboda prejavu, právo, povinnosť, diskusia, základné analytické otázky

Kľúčové otázky – (špecifické cielené otázky)

Prečo by všetky deti mali mať právo vyjadriť to, čo si myslia?

Stratégie na rozvoj gramotnosti

Napr. aktivity na rozprávanie a počúvanie, rozmýšľaj

práca vo dvojici, diskusia v skupine, počúvanie a odpoveď na otázky, písomná práca s pracovnými listami

Pomôcky:

počet flipchartov podľa počtu skupín (1 skupina cca 4 žiaci) + 1 ks flipchartu pre učiteľa

počet súborov kartičiek povinností a práv podľa počtu skupín (1 skupina cca 4 žiaci) + 1 súbor kartičiek pre učiteľa

toľko ks lepidiel, koľko je skupín

hlasovacie žetóny podľa počtu žiakov

Štruktúra vyučovacej hodiny		Časové rozloženie:
Motivácie a/frontálne	Vnútorňú motiváciu sa snaží učiteľ dosiahnuť riadenou diskusiou o tom, či v pre človeka žijúceho v intenciách určitej komunity majú isté normy, pravidlá svoj konkrétny význam alebo ide len o samoučelné predpisy prameniace z tradície či individualistických pohnútok jedincov. Diskusiu učiteľ usmerňuje na základe otázok: (môže použiť loptičku, akýkoľvek predmet, na ktorý sú žiaci zvyknutí reagovať a nebrzdia diskusiu)	10 min.

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

	<p>a) Čo je to pravidlo?</p> <p>b) Kde všade sa stretávame s pravidlami, ktoré nám určujú, ako sa máme správať?</p> <p>c) Musíte doma dodržiavať isté pravidlá? Vymenujte najdôležitejšie z nich, dodržiavanie ktorých vaši najbližší vyžadujú.</p> <p>d) Predstavte si, že by jedného dňa boli zrušené všetky pravidlá dovtedy fungujúce v rodine (alebo napr. v škole, športovom klube, hokejovom zápase, pri vedení vozidla v cestnej premávke, v nemocnici, ...). Čo by sa stalo? V akých situáciách by to malo najväčšie následky?</p> <p>e) Poznáte jedno pravidlo, ktoré musíte dodržiavať, ale myslíte si, že je skutočne nezmyselné? Povedzte, prečo si to myslíte. Mohli ste to pred niekým povedať? Vypočul vás niekto?</p> <p>f) Myslíte si, že všetky deti by mali mať právo vyjadriť to, čo si myslia? Prečo máš tento názor?</p>	
Skúmanie /objavná časť	<p>V nasledujúcej aktivite <i>Môj názor je dôležitý</i> vysvetlí učiteľ žiakom, že od tejto chvíle budú sami rozhodovať o svojich právach a povinnostiach v triede, a tým tak sa môžu podieľať na tvorení pravidiel v rámci života triedy. Navodí atmosféru vážneho rozhodovania, pri ktorom každý žiak bude mať možnosť vyjadriť svoj názor, vysvetliť ho a presvedčiť aj ostatných spolužiakov o jeho správnosti. Prízvukuje fakt, že v pozícii budú mať veľkú zodpovednosť, lebo rozhodnú o právach a povinnostiach žiakov triedy. Vyzve ich, aby mali na pamäti dve mimoriadne dôležité skutočnosti:</p> <p>a) škola má naďalej plniť svoje poslanie, b) nesmú rozhodovaním a rozhodnutím nikomu ublížiť.</p> <p>Žrebovaním učiteľ rozdelí žiakov do skupín (ideálne trojčlenných alebo štvorčlenných). Každá skupina bude predstavovať klub rozhodcov vystupujúcich s vlastnými spoločnými návrhmi. Ich prvou úlohou je v diskusii dospieť k spoločnému stanovisku, vysvetliť, prečo práve ich</p>	

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

<p>Výzva</p>	<p>názor je správny a opodstatnený. Jednotlivé kluby si v priebehu troch minút vytvoria svoj názov a vyberú si na základe dohody zvieratko, postavičku a pod ako ich značku (symbol). Po krátkej porade si všetky kluby zvolia svojho reprezentanta, ktorý vystúpi dopredu a názov i symbol svojej skupiny prezentuje pred triedou.</p> <p>Učiteľ počas celej aktivity vo vhodných okamihoch upozorňuje na fakt, že žiak môže vyjadriť svoj názor na vyjadrenia niekoho iného, no nikdy nesmie urážlivo vystupovať proti nositeľovi protichodnej mienky.</p> <p>Každá skupina dostane rovnaký súbor už rozstrihaných kartičiek práv a povinností (pozri prílohu), ktorá obsahuje konkrétne výroky – práva a povinnosti žiaka v škole. Žiaci v skupinách – „diskusných kluboch“ spoločne diskutujú a ich úlohou bude určiť, či konkrétne práva alebo povinnosti v škole by mali platiť alebo by ich mali odmietnuť. Nie je nevyhnutné využiť všetky kartičky s právami. Učiteľ podľa vlastného uváženia a na základe didaktickej zásady primeranosti môže využiť len niekoľko z nich alebo si vytvorí vlastné práva, vychádzajúc napríklad z aktuálneho problému vyskytujúceho sa v poslednom období v škole či v triede. Odporúčame využiť najmenej päť práv a päť povinností. Zároveň učiteľ upozorní na dve prázdne kartičky, ktoré môžu využiť na dopísanie ďalšieho práva alebo povinnosti podľa vlastného uváženia. Po prečítaní všetkých práv žiaci v skupinách diskutujú, zvažujú svoj postoj a dohodnú sa na spoločnom stanovisku k jednotlivým výrokom. Aj napriek rozdielnym pohľadom by mali nakoniec dospieť k istému názoru v každej skupine.</p>	
<p>Aplikačná časť</p>	<p>Učiteľ pripraví pre každú skupinu tri flipcharty, na ktoré budú lepíť rozdane práva. Každý papier bude predstavovať konkrétny postoj skupiny k jednotlivým právam a povinnostiam:</p> <p>a) Na prvý flipchart s názvom HLASUJEME ZA umiestnia práva a povinnosti, s ktorými súhlasia bez akýchkoľvek výhrad.</p> <p>b) Na druhý flipchart s názvom HLASUJEME PROTI nalepia práva, s ktorými sa nestotožnili a odmietajú ich zaviesť do života triedy.</p>	<p>25 min.</p>

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

c) Na treťom flipcharte s názvom **ZDRŽÍME SA HLASOVANIA** sa budú nachádzať nejednoznačné výroky, práva diskutabilné, o ktorých si myslia, že môžu byť problematické, nejednoznačné. **Učiteľ v úvodnej inštrukcii upozorní na možnosť preformulovania takýchto výrokov tak, aby jeho sémantický základ ostal zachovaný, no zároveň bol spresnený.**

Po vyhodnotení určených práv a povinností prebehnú vzájomné diskusie medzi jednotlivými klubmi. Postupne sa v stanovenom časovom limite stretnú ľubovoľné dvojice klubov a vymieňajú si názory, identifikujú totožné rozhodnutia a rozdielne názory na odsúhlasenie práv a povinností sa snažia vysvetliť.

V tejto fáze je učiteľ len moderátor, necháva priestor na slobodnú voľbu žiakov.

Keď prebehnú diskusie medzi skupinami, žiaci hlasujú za jednotlivé práva a povinnosti. Na finálny flipchart **učiteľ** lepí tie pravidlá, ktoré sú v každej skupine prijaté.

Definitívnu podobu nových práv a povinností odhlasujú „mladí rozhodcovia“ v **tajnom hlasovaní**. Každý z nich dostane jeden hlasovací žetón, na ktorý napíše, ako bude hlasovať. Bude mať tri možnosti: HLASUJEM ZA, HLASUJEM PROTI, ZDRŽÍM SA HLASOVANIA. **Ak získa nový súbor práv a povinností nadpolovičnú väčšinu, vyhlási sa za schválený dokument.** V prípade, že nebude hlasovanie úspešné, vyzveme žiakov, aby pomenovali príčiny, prečo sa im nepodarilo dospieť k spoločnému stanovisku.

Ak nie je súbor pravidiel ukončený, pokračujeme s ním na triednickej hodine.

Reflexia	<p>V rámci reflexie dáme žiakom možnosť vyjadriť sa, ako vnímali priebeh diskusie v skupinách, medzi skupinami i v rámci celého parlamentu mladých ľudí. Spoločne sa zamýšľajú nad tým, či by bol nový súbor práv a povinností v škole skutočne prospešný, či by ho bolo možné aplikovať v praktickom živote triedy.</p> <p>Vyzveme žiakov, aby považovali a sformulovali, či dodržiavali zásady korektného prístupu v rámci diskusie. Medzi základné požiadavky, ktoré by mali byť identifikované, patria najmä:</p> <p>a) dať priestor na vyjadrenie vlastného názoru každému účastníkovi bez výnimky,</p> <p>b) vypočuť si spolužiakove myšlienky,</p> <p>c) rešpektovať spolužiakove názory aj napriek tomu, že s nimi nesúhlasím,</p> <p>c) neodbočovať od témy.</p> <p>V závere reflexie položíme otázku:</p> <p><i>Predstavte si, že by sme kohokoľvek z vás pri rozhodovaní o právach a povinnostiach našej triedy nechceli vypočuť, nesmel by prehovoriť. Ako by sa asi cítil?</i></p> <p><i>Súhlasili by ste s tým ?</i></p> <p><i>Prečo súhlasili/nesúhlasili? Akým spôsobom by ste zareagovali?</i></p> <p>Žiakov nasmerujeme k vyjadreniu, že každý z nich má absolútne rovnaké právo vyjadriť svoj názor a zároveň byť vypočutý.</p>	10 min
<p><u>Rozvoj schopnosti</u></p> <p>1. Komunikácie</p> <p>2. Spolupráce</p> <p>3. Riešenia problémov</p>	<p><u>Možnosti na hodnotenie</u></p> <p>(vhodné podčiarknite)</p> <p><i>Formatívne: dotazovanie sa, hodnotenie pozorovateľa, <u>sebahodnotenie</u>, <u>verbálna spätná väzba</u>, <u>iné - špecifikuj</u></i></p> <p><i>Sumatívne: písomný test, praktické hodnotenie,</i></p>	<p><u>Zdroje:</u></p> <p>PIKE, G., D. SELBY, 2009. <i>Cvičení a hry pro globální výchovu 2.</i> Praha: Stimul. ISBN 978-80-7367-630-8.</p>

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

	<i>rozprávanie a počúvanie, skupinová prezentácia, iné – špecifikuj skupinové otázky</i>	
--	--	--

Zadanie domácich úloh a / poznámky pre ďalšiu lekciu:

V prípade úspešného hlasovania zadáme domácu úlohu, aby jednotlivé skupiny žiakov zhotovili vlastný návrh listiny práv a povinností žiakov v triede, ktorú účastníci na ďalšej vyučovacej hodine odprezentujú pred triedou a následne umiestnia na viditeľné miesto (napr. nástenku). K vypracovaniu uvedeného kódexu uvedieme krátku inštrukciú: kvalitná formálna úprava, estetická stránka, využitie spoločného symbolu vyjadrujúceho podstatu listiny a pod.

Prepojenie na štátny vzdelávací program, poprípade školský vzdelávací program.

Prepojenosť v intenciách cieľov predmetu etická výchova (ISCED 1):

- osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medzilidské vzťahy,
- získať spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- naučiť sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvojiť si prvky prosociálneho správania sa v rodine, v žiackom kolektíve

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

SÚBOR KARTIČIEK: Práva a povinnosti žiakov našej triedy

Právo mať čas na zábavu.

Právo ísť na toaletu, keď potrebujem.

Právo žiaka nezúčastniť sa na vyučovaní, ak sa cíti byť unavený.

Právo na voľný čas počas prestávok.

Právo nenechať sa šikanovať.

Právo na ohľaduplné a slušné zaobchádzanie zo strany spolužiakov.

Právo stratiť dve učebnice počas jedného školského roka.

Právo na bezpečné a čisté prostredie.

Právo povedať, čo si myslím a cítim.

Právo na jeden omyl počas jednej vyučovacej hodiny.

Právo stravovať sa v školskej jedálni, ak nemá desiatu.

Právo, aby ma ostatní počúvali.

Právo oznámiť akýkoľvek problém svojmu triednemu učiteľovi.

Právo vybrať si miesto, kde budem sedieť.

Právo vybrať si predmety, ktoré sa chcem učiť.

Právo kedykoľvek opustiť budovu školy.

Povinnosť prezúvať sa len v prípade zlého počasia.

Povinnosť chrániť pred poškodením majetok školy.

Povinnosť neurážať spolužiakov.

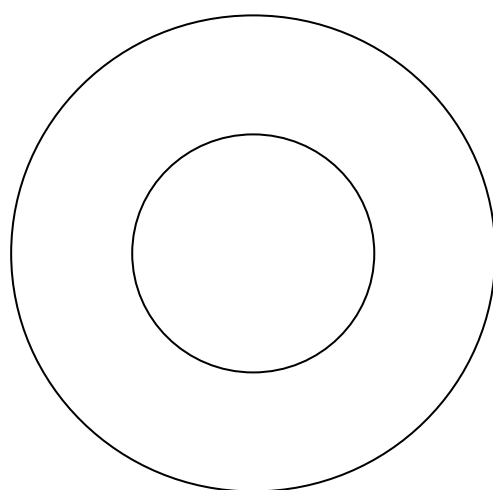
Povinnosť neprerušovať iných, keď hovoria.

Povinnosť chodiť do školy včas.

Žiak nesmie za žiadnych okolností žalovať na iného žiaka.

Povinnosť zúčastňovať sa na všetkých exkurziách, ktoré škola organizuje.

Povinnosť navštevovať športové krúžky

Hlasovací žetón

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

Copyright: Challenging Extremism Project 2016

